

Nr 499.

Av herr **Lundberg**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 123, angående vissa anslag till universitetssjukhusen m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 123 angående vissa anslag till universitetssjukhusen hemställer departementschefen å s. 91 att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att anvisa ett förslagsanslag till *Avlöning av läkare vid Akademiska sjukhuset i Uppsala för budgetåret 1951/52 av 1 130 000 kronor*. Större akademiska konsistoriet hade i den 24 februari dagtecknad framställning begärt 1 219 000 för avlöning av vissa läkare vid Akademiska sjukhuset i Uppsala, vilket grundades på en av direktionen för Akademiska sjukhuset gjord sammanställning av sjukhusets utgifter och inkomster samt beräkning av statsverkets bidrag till täckandet av omkostnaderna enligt det nya förslag till avtal, som även förelägges årets riksdag.

Sjukhusets överläkare hade begärt 21 nya läkarbefattningar, under det att sjukhusdirektionen för sin del räknade med en successiv utökning av läkarstaben och för det nya budgetåret begärde 8 dylika befattningar, nämligen en extra överläkare i radioterapi samt en underläkare på vardera medicinska kliniken, den nya plastikkirurgiska avdelningen, den nya thoraxkirurgiska avdelningen, barnkliniken, kvinnokliniken, öronkliniken och centrallaboratoriet.

De olika remissinstanserna ha icke föreslagit någon reducering av antalet nya läkartjänster utan tillstyrkt yrkandet. Departementschefen har däremot icke ansett sig för närvarande kunna tillstyrka tillsättandet av mera än en förste underläkartjänst vid vardera av de plastikkirurgiska och thoraxkirurgiska avdelningarna.

Därest Akademiska sjukhuset endast erhåller de två i propositionen föreslagna nya tjänsterna kommer en utomordentligt viktig gren av sjukvården nämligen radioterapien att sakna kompetent och självständig läkare, vilket ur flera synpunkter skulle vara synnerligen olyckligt, särskilt eftersom behovet av en dylik befattning länge gjort sig starkt kännbart och föranlett tidigare yrkanden från universitetsmyndigheternas sida. Beträffande dessa förhållanden är följande särskilt värt att framhållas.

I kungl. brev till kanslersämbetet den 13 juli 1928 fastställde Kungl. Maj:t instruktion för läraren i medicinsk radiologi vid Uppsala universitet: såsom *överläkare* åligger läraren i radiologi

dels . . .

dels att leda och hava överinseende över all den till radiologiens område hörande *behandling* som vid sjukhuset meddelas å detsamma intagna eller å poliklinikerna vårdade sjuka.

dels att *handhava röntgen- och ljusavdelningarnas materiel* samt ansvara för att densamma befinner sig i gott skick.

Samma instruktion gjordes gällande vid ombildning av lärarbefattningen till personlig professur i medicinsk radiologi från 1 juli 1931.

Den 30 juni 1948 föreskrev Kungl. Maj:t att från och med professor Laurells avgång inrättas en *professur i röntgendiagnostik*.

Denna åtgärd innebar således att det ursprungliga ämnesområdet medicinsk radiologi uppdelades i två hälfter: diagnostik och terapi. Endast specialiteten diagnostik har genom professuren tillförsäkrats överläkare, medan däremot *specialiteten terapi ej erhållit självständig företrädare*.

I skrivelse till större akademiska konsistoriet den 20 oktober 1948 hemställde medicinska fakulteten om petitum till riksdagen angående dels omvandling av den personliga professuren i medicinsk radiologi till en ordinarie professur i röntgendiagnostik och dels om *inrättande i samband därmed av en befattning som lärare i radioterapi med enahanda avlöning som tillkomma innehavarna av de vid universitetet befintliga laboratorsbefattningarna*.

Efter framställning av större akademiska konsistoriet gjorde kanslern hemställan hos Kungl. Maj:t om inrättande av en dylik laboratorstjänst i radioterapi.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 132/48 förklarade departementschefen att tills vidare, intill dess frågan om inrättande av en särskild radioterapeutisk avdelning vid Akademiska sjukhuset hunnit närmare sin lösning, behovet av *en sådan specialist torde kunna tillgodoses i annan ordning*.

I skrivelse till Konungen den 12 november 1948 har kanslern tolkat departementschefens yttrande på så sätt att »*ifrågavarande befattning som radioterapeutisk specialist borde uppföras på sjukhusets stat*». Vid denna tidpunkt hade sjukhusdirektionen möjligheten att för ändamålet på sjukhusets stat upptaga en extra läkartjänst med förordnande som extra överläkare. Att så icke skedde i samband med upprättandet av sjukhusets stat för budgetåret 1949/50 torde närmast ha berott på att den tidigare innehavaren av professuren i radiologi kvarstod i tjänst och att man önskade avvakta utnämningen av den nye professorn i röntgendiagnostik. Befattningen som överläkare i radioterapi begäres således ånyo i enlighet med tidigare anvisningar från Kungl. Maj:t och kanslersämbetet. Dock finnes numera med anledning av det nya avtalet icke någon möjlighet för sjukhusdirektionen att upptaga befattningen på sjukhusets stat, då avgörandet beträffande dylika tjänsters inrättande skall ligga hos Kungl. Maj:t och riksdagen och kostnaderna för dem helt skola bestridas av statsverket. Observeras hör också att befattningen, såsom nedan framhålls, begäres som ett provisorium, då universitetsmyndigheterna avse att begära densammans omändring till en universitetsbefattning i radioterapi.

Den nuvarande professors kompetens är begränsad till den röntgenolo-

giska diagnostiken. Den del av verksamheten, som utgöres av radioterapi och ljusbehandling, saknar följaktligen kvalificerad ledning. I och med att den radiologiska professuren begränsades till att omfatta enbart röntgendiagnostik har det blivit ofrånkomligt att ledningen av den radioterapeutiska delen av verksamheten anförtros åt särskild överläkare.

Terapiavdelningen är ännu så länge inrymd å röntgenavdelningen, men i det utbyggnadsprogram av diagnostikavdelningen, som för närvarande är i gång, har utflyttning av terapiavdelningen till annan lokal förutsetts och kan beräknas bli verkställd under hösten 1951.

Det är att vänta att universitetet till nästa års riksdag kommer att föreslå inrättandet av en universitetstjänst i radioterapi.

I avvaktan på en sådan tjänst synes det mig vara i *högsta grad angeläget att som ett provisorium redan nu inrättas en överläkartjänst som tillförsäkrar terapiavdelningen självständig ledning*. Särskilt angeläget synes detta vara då avdelningens verksamhet berör den viktigaste gruppen av folksjukdomarna, nämligen kräftsjukdomarna.

Med anledning av vad som här ovan anförts får jag därför föreslå,

att en befattning som överläkare i radioterapi vid Akademiska sjukhuset i Uppsala inrättas från och med den 1 juli 1951 samt att anslaget för avlöning av läkare vid nämnda sjukhus för budgetåret 1951/52 höjes från det föreslagna 1 130 000 kronor till 1 145 192 kronor eller med 15 192 kronor, vilket utgör det av sjukhusdirektionen föreslagna arvodet för ifrågavarande befattning.

Stockholm den 3 april 1951.

John Lundberg.
